

Sygn. akt I C 275/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym,

w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. Małgorzata Pilarczyk

Protokolant: sekr. sąd. Magdalena Krystyniak

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2018 roku w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa Dyrektorowi Aresztu Śledczego w O. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. nie obciąża powoda D. Z. kosztami procesu,
3. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Kaliszu) na rzecz adwokata A. D. kwotę 3 600,00 zł. (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) podwyższoną o 23% z tytułu podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi D. Z. z urzędu oraz kwotę 127,30 zł. (sto dwadzieścia siedem złotych 30/100) tytułem zwrotu poniesionych wydatków.

S.S.O. Małgorzata Pilarczyk

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 03 listopada 2014 r. do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim powód D. Z. domagał się zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa – Aresztu Śledczego w O. kwoty 120 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, której doznał ze strony jednostki z tytułu naruszenia dóbr osobistych poprzez przetrzymywanie go w nieprawidłowych warunkach izolacji. W pozwie zawarto przy tym wniosek o przekazaniu kwot stanowiących 20% wartości uwzględnionego roszczenia na wskazane w pozwie cele charytatywne.

W uzasadnieniu wskazano, że roszczenie dotyczy okresu przebywania w Areszcie Śledczym w O. w terminie od 02 września 2011 r. do 18 kwietnia 2012 r., w trakcie którego powód był osadzony w przeludnionej celi, pozbawionej prawidłowej wentylacji, z ograniczonym dostępem do światła, przeznaczonej dla osób palących, której osadzeni przynależeli do subkultury więziennej. Powód natomiast ani nie palił, ani nie utożsamiał się z żadną subkulturą, przez co był szykanowany, poniżany, obrażany i zmuszany do sprzątania. W konsekwencji doszło u powoda do rozstroju zdrowia fizycznego i psychicznego, z powodu nieprawidłowego oświetlenia pogorszył mu się wzrok, a występujące u współosadzonych choroby np. wzw typu c naraziło jego zdrowie na niebezpieczeństwo(k. 2-3).

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wlkp. stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Kaliszu (k. 5).

W odpowiedzi na pozew, strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że w jednostce penitencjarnej w jakiej przebywał powód nie było warunków bytowych mogących uwłaczać godności powoda, oraz że warunkiem ustalenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa jest ustalenie przesłanki bezprawności działania lub zaniechania, szkody oraz z związku przyczynowo-skutkowego między tym bezprawnym działaniem a szkodą, oraz winy, czego powód nie wykazał (k. 63-64).

W piśmie procesowym z dnia 05 listopada 2015 r. ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu podtrzymał żądanie pozwu, z tą zmianą, iż cofnął żądanie o przekazaniu części zasądzonego roszczenia na cele charytatywne oraz wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, oświadczając, iż nie zostały one uiszczone ani w całości ani w części (k. 93-95).

Na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2018 r. (nagranie 00:02:48 płyta k. 354) pełnomocnik powoda sprecyzował roszczenie wskazując, iż na żadaną kwotę 120 000 zł składa się kwota 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia i 40 000 zł odszkodowania. Pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie wynagrodzenia w wysokości półtorojej stawki minimalnej, złożył ponadto spis poniesionych w toku postępowania wydatków i wniósł o ich zasądzenie obok wynagrodzenia, składając oświadczenie iż także w tym zakresie koszty nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód D. Z. został przyjęty do Aresztu Śledczego w O. w dniu 05 września 2011 r. celem wykonywania zastosowanego wobec niego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Po przeprowadzeniu rozmowy informacyjnej, wstępnej i konsultacji psychologicznej zakwalifikowano powoda do celi odpowiadającej zadeklarowanym preferencjom: tj. do celi dla osób niepalących, nie przynależących do subkultury więziennej. W dacie przyjęcia powód wskazał, iż przed osadzeniem leczył się psychiatrycznie. Osadzony w trakcie tego pobytu nigdy nie przebywał w warunkach przeludnienia, ani w celi dla osób palących.

W trakcie wykonywania środka zapobiegawczego powodowi wprowadzono do wykonania karę 1 roku pozbawiania wolności za popełnienie czynu z art. 178 a § 1 k.k. Karę pobawienia wolności i tymczasowy areszt odbywał równorzędnie do 10 kwietnia 2012 r., w której to dacie uchylono stosowany wobec niego tymczasowy areszt.

(dowód : notatka służbowa- k. 65; akta osobowe powoda; zeznania świadka A. K. nagranie 00:04:55-00:14:22- płyta k. 231; zeznania świadka E. P. (1) nagranie 00:14:22-00:26:49 płyta k. 231)

Powód w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w O. przebywał:

- od 05 września 2011 r. do 06 września 2011 r. w celi nr 318 (pow. 15,75 m² - max. 5 osadzonych)
- od 06 września 2011 r. do 07 września 2011 r. w celi nr 309 (pow. 7,52 m² - max. 2 osadzonych)
- od 07 września 2011 r. do 16 września 2011 r. w celi nr 316 (pow. 18,15 m² - max. 6 osadzonych);
- od 16 września 2011 r. do 28 września 2011 r. w celi nr 301 (pow. 12,98 m² - max. 4 osadzonych),
- od 28 września 2011 r. do 21 grudnia 2011r. w celi nr 316 (pow. 18,15 m² - max. 6 osadzonych),
- od 21 grudnia 2011 r. do 10 stycznia 2012 r. w celi nr 318 (pow. 15,75 m² - max. 5 osadzonych)
- od 10 stycznia 2012 r. do 17 stycznia 2012 r. w celi nr 316 (pow. 18,15 m² - max. 6 osadzonych),

- od 17 stycznia 2012 r. do 23 stycznia 2012 r. w celi nr 207 (pow. 15,06 m² - max. 5 osadzonych),
- od 23 stycznia 2012 r. do 27 stycznia 2012 r. w celi nr 308 (pow. 18,02 m² - max. 6 osadzonych),
- od 27 stycznia 2012 r. do 21 marca 2012 r. w celi nr 302 (pow. 30,06 m² - max. 10 osadzonych),
- od 21 marca 2012 r. do 02 kwietnia 2012 r. w celi nr 212 (pow. 9,18 m² - max. 3 osadzonych),
- od 02 kwietnia 2012 r. do 03 kwietnia 2012 r. w celi nr 317 (pow. 25,43 m² - max. 8 osadzonych),
- od 03 kwietnia 2012 r. do 10 kwietnia 2012 r. w celi nr 207 (pow. 15,06 m² - max. 5 osadzonych),
- od 10 kwietnia 2012 r. do 18 kwietnia 2012 r. w celi nr 416 (pow. 19,32 m² - max. 6 osadzonych).

Każda cela mieszkalna w Areszcie Śledczym w O. w okresie osadzenia powoda i do dziś jest wyposażona w odizolowane pomieszczenie z węzłem sanitarnym składającym się z miski sedesowej, umywalki, półki z lustrem oraz łóżek odpowiadających ilości osób przebywających w celi.

Osadzeni mają dostęp do bieżącej wody ciepłej i zimnej. Cele oświetlone są światłem naturalnym oraz sztucznym. Cele o małej powierzchni mają po jednym otworze okiennym, a cele o dużych powierzchniach posiadają 2 otwory okienne, które w każdej chwili można otworzyć. Ze względu na usytuowanie jednostki, w centrum miasta, na oknach zamontowane są przepuszczające słońce przesłony, uniemożliwiające kontakt osadzonych z osobami znajdującym się na ulicy. Przez osłony zapewniona jest jednak widoczność chmur i nieba.

W celach zamontowane są dwa rodzaje oświetlenia jarzeniowego- z osłonami i bez osłon.

Każda cela wyposażona jest we własny przewód wentylacyjny podlegający okresowemu przeglądowi. Cyklicznie są także przeprowadzone kontrole przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny oraz przez Państwową Stację Sanitarно- Epidemiologiczną dokonującą pomiaru natężenia oświetlenia.

(dowód: notatka służbowa- k. 66-67; protokół kontroli- k. 68-70; protokoły kontroli kominiarskiej przeprowadzonych w latach 2011-2012- k. 71-72; tabela pomiarów natężenia światła- k. 73-75; zeznania świadka A. K. nagranie 00:04:55-00:14:22- płyta k. 231; zeznania świadka E. P. (1) nagranie 00:14:22-00:26:49 płyta k. 231; zeznania świadka R. P.- k. 275; zeznania powoda D. Z.- k. 326v-327)

Cele podzielone są na te dla osób palących i te przeznaczone dla osób niepalących. Osadzeni są w nich rozmieszczani stosownie do złożonej w tym zakresie deklaracji. W celach oddzielnie umieszczani są także osadzeni deklarujący przynależność do subkultury więziennej od tych, którzy takiej przynależności nie deklarują. Dobór współosadzonych do celi odbywa się ponadto na podstawie ich cech osobowościowych.

(dowód: zeznania świadka A. K. nagranie 00:04:55-00:14:22- płyta k. 231; zeznania świadka E. P. (1) nagranie 00:14:22-00:26:49 płyta k. 231)

Przez cały okres pobytu powód korzystał z opieki medycznej psychiatrycznej, o skorzystanie z której wnioskował oraz z konsultacji psychologicznych, na które zgłaszał się dobrowolnie, w stanach obniżonego nastroju.

W trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w O. powód był kilkakrotnie karany dyscyplinarnie. Kary dotyczyły naruszania porządku i dyscypliny, agresywnego zachowania wobec funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz wznoszenia głośnych i wulgarnych okrzyków i wymuszania leków psychotropowych. Powód w trakcie pobytu pracował na terenie kuchni jednakże, decyzją Dyrektora Aresztu Śledczego z dnia 17 stycznia 2012 r. został ukarany naganą oraz wycofaniem z zatrudnienia.

(dowód: notatka służbowa- k. 76; karta pracy- k. 77-8; wnioszek- k. 79; wniosek o wymierzenie kary- k. 80; akta osobowe powoda; zeznania świadka E. P. (1) nagranie 00:14:22-00:26:49 płyta k. 231; częściowo zeznania powoda D. Z. - k. 326v-327

Powód nigdy w trakcie izolacji penitencjarnej w jednostce nie kierował w stosunku do niej żadnych oficjalnych skarg. Uwagi dotyczące warunków odbywania kary były zgłaszane ustnie wychowawcom. Uwagi dotyczące doboru współosadzonych nie były zgłaszane w ogóle. W rozmowach z psychologiem powód deklarował zgodne współistnienie z innymi osadzonymi oraz nawiązywanie z nimi prawidłowych relacji.

(dowód: zeznania powoda D. Z.- k. 326v-327; akta osobowe powoda)

Powód D. Z. ma 38 lat, wykształcenie zawodowe, z zawodu murarz tynkarz. Obecnie odbywa karę pozbawienia wolności. Powód ma na utrzymaniu jedno dziecko, wobec którego jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym w wysokości 400 zł. Powód ma problemy ze wzrokiem, musi używać okularów do czytania i oglądania TV. W wyniku wypadku w 2006 roku doznał uszkodzenia płuca. Ma astmę.

(dowód: oświadczenie majątkowe- k. 22-24; zeznania świadka J. Z.- k. 190v; częściowo zeznania powoda D. Z.- k. 326v-327)

Sąd dokonał następującej oceny dowodów:

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w zakresie, w jakim opisywał funkcjonowanie w areszcie śledczym w O., w szczególności okoliczność iż w trakcie pobytu przebywał w celach, w których nie było zagwarantowanej minimalnej powierzchni 3 m² na jednego osadzonego oraz nie było dostępu do ciepłej wody, a także że w celach panował półmrok, a jesienią i zimą okresowo nie było dostępu do energii elektrycznej. Powyższych twierdzeń nie potwierdził świadek R. P., który wprawdzie nie pamiętał osoby powoda i ewentualnego przebywania z nim we wspólnej celi, jednakże odbywał karę w pozwanej jednostce penitencjarnej w tym samym okresie, zatem miał wiedzę co do panujących w niej warunków. Świadek opisując cele nie potwierdził, aby w rzeczywistości warunki w celach panujące były zgodne z zeznaniami powoda.

Powód w sposób niewiarygodny, niezgodny z wiarygodnymi, wzajemnie potwierdzającymi się zeznaniami świadków A. K. i E. P. (1) oraz dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych powoda opisywał także okoliczność osadzenia go z osobami palącymi i przynależącymi do subkultury więziennej.

Z przedłożonych do akt sprawy akt osobowych powoda, wynika, iż w dniu 05 września 2011 r. przy przyjęciu do jednostki przeprowadzono z nim rozmowę informacyjną, na podstawie której zakwalifikowano go do celi z osadzonymi o podobnym profilu osobowościowym, społecznym.

Z tych samych przyczyn sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w części, w jakiej wskazywał, iż w czasie pobytu w pozwanej jednostce na skutek wskazywanych przez niego nieprawidłowości, wystąpił u niego rozstrój zdrowia objawiający się zdiagnozowaniem u niego astmy, oraz pogorszeniem stanu wzroku implikującego konieczność noszenia okularów.

Wobec braku jakiegokolwiek dokumentacji źródłowej dotyczącej rozwoju procesu chorobowego u powoda i jego leczenia dotyczącego stanu wzroku lub chorób układu oddechowego przed i w trakcie osadzenia sąd oddalił wniosek strony powodowej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych okulisty i chorób wewnętrznych. Świadek J. Z. zeznała iż nie pamięta, aby syn uskarżał się na dolegliwości zdrowotne, potwierdziła, że syn ma słaby wzrok i uszkodzone płuco. Ustalenie przez biegłego okulistę, że wzrok powoda uległ pogorszeniu w czasie osadzenia, nie przesądza faktu, że pogorszenie stanu wzroku u powoda nastąpiło z powodu złego oświetlenia w celach, tym bardziej, iż jak wynika z zeznań świadków E. P. (2) i A. K. oświetlenie w celach zajmowanych przez powoda było zgodne z normami obowiązującymi w tego typu placówkach, a powód, jak wynika z akt osobowych i zeznań wymienionych świadków, nie zgłaszał dolegliwości zdrowotnych w omawianym zakresie. Gołosłowne są twierdzenia powoda jakoby nabawił

się astmy w związku z osadzeniem go w celi z palącymi, tym bardziej iż jak wynika ze zgodnych zeznań świadków – funkcjonariuszy i dokumentacji zawartej w aktach osobowych, powód był osadzony w celach z osobami niepalącymi a ponadto jego matka J. Z. zeznała, iż syn jak sobie nie radzi to „popala”. Jak wynika z akt osobowych powód zgłaszał wnioski o konsultację lekarza psychiatry, korzystał z licznych z konsultacji psychologicznych, stwierdzono przypadki jego negatywnego, wulgarnego zachowania oraz wymuszania leków psychotropowych. Brak jest jakichkolwiek adnotacji aby powód zgłaszał dolegliwości dotyczące układu oddechowego, warunków w celi, które wpływałyby na pogarszanie stanu jego układu oddechowego.

Wobec wątpliwości co do faktycznego zamieszkiwania przez świadka M. S., pod ustalonym przed Sądem adresem (strona powodowa nie oznaczyła adresu świadka, korespondencja wysyłana była na adres wskazany w ewidencji Aresztu Śledczego w Z.- k. 221), i związanymi z tym wątpliwościami co do skuteczności dokonywanych na ten adres doręczeń sąd oznaczając termin na przesłuchanie świadka stosownie do treści art. 242 k.p.c. pominął ten dowód po jego upływie uznając, iż okoliczności na które zeznawać miał wymieniony świadek mogą zostać udowodnione w inny sposób, a dalsze oczekiwania na zeznania świadka doprowadzą do nie nieuzasadnionej zwłoki.

Sąd zważył:

Powód domagał się zadośćuczynień z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych oraz odszkodowania.

Dobra do których naruszenia, zdaniem powoda doszło w związku z jego przebywaniem w areszcie śledczym jest prawo do prywatności i intymności, do godnego odbywania kary pozbawienia wolności oraz do zdrowia, do którego rozstroju zdaniem powoda doszło na skutek stosowania przez pozwaną jednostkę nieprawidłowego oświetlenia, wentylacji, przebywania w jednej celi z osobami palącymi.

Rozpoznanie sprawy o ochronę dóbr osobistych wymaga w pierwszej kolejności ustalenia, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalenia, czy działanie pozwanego było bezprawne.

Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne.

Zdaniem Sądu, powód nie wykazał, że w trakcie jego pobytu w Areszcie Śledczym w O. w okresie od 05 września 2011 r. do 18 kwietnia 2012 doszło do naruszenia jego dóbr osobistych.

Stosownie do treści art. 110 § 2 k.k.w. powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, musi wynosić nie mniej niż 3 m².

Cele pozostające w dyspozycji pozwanego aresztu śledczego, w okresie przebywania w nim powoda, gwarantowały osadzonym wymaganą przedmiotowym przepisem normę powierzchniową. Nadto wszystkie cele wyposażone były w niezbędne elementy określone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych tj. miały oddzielny sanitariat z dostępem do ciepłej wody, mimo iż w rozporządzeniu wymagana jest jedynie bieżąca zimna woda. Cele były nadto wyposażone w niezbędny sprzęt kwaterunkowy tj. metalowe łóżko oddzielne dla każdego osadzonego, stoły, taborety, szafki, półki na przybory toaletowe. Wentylacja w celach była sprawna, co znajdowało potwierdzenie w czasie jej corocznych przeglądów. Także zabezpieczenia techniczno - ochronne okien nie utrudniały dostępu światła dziennego do pomieszczeń, a możliwość ich stosowania przez zakłady karne zapewniało rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Jakkolwiek zatem stan infrastruktury mógł być dla osadzonych niezadowolający z uwagi na stopień jego zużycia, to spełniał on wszystkie przewidziane prawem warunki. Cele, w których przebywał powód zapewniały mu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, a także odpowiednie oświetlenie.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 28 lutego 2007 r. w sprawie V CSK 431/06, OSNC 2008/1/13 wyraził natomiast pogląd, iż jedynie odbywanie kary pozbawienia wolności w przeludnionych celach, z nieoddzielną toaletą i węzłem sanitarnym, przy braku zapewnienia wszystkim osadzonym osobnego miejsca do spania, może stanowić przejaw poniżającego traktowania, prowadzącego do naruszenia godności osób pozbawionych wolności, która to sytuacja w realiach niniejszej sprawy nie miała miejsca.

Wszelkie działania podejmowane przez funkcjonariuszy pozwanego względem powoda były zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym. Pozwany wywiązywał się z wszelkich przepisów mających na celu zapewnienie powodowi realizację przysługujących mu praw, powód był przy tym traktowany w sposób godny, z poszanowaniem przysługujących mu praw oraz jego dóbr osobistych. Był traktowany tak samo, jak każdy inny osadzony, z ewentualnym rozróżnieniem wynikającym ze stosowania wobec powoda tymczasowego aresztowania, które implikuje surowsze rygory pobytu w zakładzie karnym, w stosunku do osadzonych obywateli karę pozbawiania wolności czy aresztu.

Przedstawione przez powoda dowody nie wykazały zatem, aby warunki panujące w pozwanym zakładzie były niegodziwe czy nieludzkie.

Sąd nie neguje, iż powód mógł ocenić, że warunki w celach nie były komfortowe, jednakże kara pozbawiania wolności, aresztu czy realizacja środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, ze swej natury mają być dotkliwe, tak aby osiągnięte zostały wymagane ustawą cele prewencji indywidualnej. Sąd podziela bowiem pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi zawarty w wyroku z dnia 05 marca 2013 r. sygn. akt I ACa 1200/12, w którym wskazano, że „samo skazanie i ukaranie karą pozbawienia wolności zakłada określoną dolegliwość i ograniczenia w różnym zakresie odnoszące się do konieczności przebywania w warunkach izolacji z innymi osobami na stosunkowo niewielkiej powierzchni, limitowanie czasu i form przebywania poza celą, załatwiania potrzeb fizjologicznych w warunkach ograniczenia pełnej intymności, organizowania kąpieli i prania odzieży według pewnych reguł wymuszonych warunkami bytowania w dużej zbiorowości. Zadaniem zakładu karnego jest izolacja osadzonego od społeczeństwa, a nie zapewnienie mu warunków bytowych odpowiadających warunkom mieszkaniowym na wolności albowiem celem kary pozbawienia wolności jest pewna dolegliwość związana z odpowiedzialnością za popełnione przestępstwa”.

Prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności jest wprawdzie dobrem osobistym każdego osadzonego, jednakże do jego naruszenia dojdzie jedynie wówczas, gdy poziom uciążliwości związany z pobytem w zakładzie karnym przekroczy poziom nieuniknionego cierpienia, a tego w przypadku powoda nie sposób stwierdzić.

Powód poza ogólnikowymi sformułowaniami, iż cele mieszkalne, w których przebywał były za małe, że panowała wilgoć i nie był dostatecznej ilości światła nie wskazał żadnych konkretnych okoliczności, które implikowałyby przyjęcie tezy, iż w rzeczywistości doszło u niego do skonkretyzowanego naruszenia jakiegoś dobra, które spowodowało powstanie po jego stronie cierpienia fizycznych i psychicznych, tym bardziej, że zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że o naruszeniu dobra osobistego decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne, a nie odczucia osoby żądającej ochrony prawnej. Miernikiem oceny jest stanowisko opinii publicznej, będącej wyrazem poglądów powszechnie przyjętych i akceptowanych przez społeczeństwo w danym czasie i miejscu. Dostarczają one zapatrywania rozsądnie i uczciwie myślących ludzi oraz poglądy moralne osób kompetentnych w tym zakresie i cieszących się niekwestionowanym autorytetem (wyrok SN z 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89 oraz z dnia 4 kwietnia 2001 r., III CKN 323/00).

Powód, na którym stosownie do treści art. 6 k.c. spoczywał taki obowiązek, nie wykazał także przewidzianych w art. 417 k.c. i art. 444 § 1 k.c. przesłanek skutkujących zasądzeniem na jego rzecz odszkodowania.

Stosownie do treści art. 417 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Odpowiedzialność przewidziana w art. 417 k.c. oparta jest na zasadzie ryzyka, przy istnieniu niezbędnej przesłanki odpowiedzialności w postaci bezprawności działania

lub zaniechania. Odpowiedzialność z art. 417 k.c. będzie wyłączona w sytuacji, w której działanie polegające na wykonywaniu władzy publicznej podjęte było zgodnie z prawem.

Zgodnie z treścią art. 444 § 1 i 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że powód ani nie wykazał, że pobyt w Areszcie Śledczym w O. doprowadził go do rozstroju zdrowia, ani faktu zaistnienia w związku z tym pobylem i powstałym wówczas rozstrojem zdrowia jakichkolwiek kosztów już poniesionych lub rodzących konieczność ich poniesienia w przyszłości.

Powód nie wykazał bowiem, aby miało miejsce jakiegokolwiek niezgodne z prawem działanie władzy publicznej, polegające na zaniechaniu lub działaniu, pomiędzy którymi istniałby adekwatny związek przyczynowy z ewentualną szkodą.

Powód wskazywał wprawdzie, iż wskutek osadzenia go z osobami palącymi, w pomieszczeniach o niewłaściwej wentylacji i oświetleniu, w Areszcie Śledczym w O. doznał uszczerbku na zdrowiu, jednakże powyższych twierdzeń nie udowodnił. Z dokumentacji powoda z okresu pobytu w pozwanej jednostce nie wynika aby skarżył się on na jakikolwiek rozstrój zdrowia, związany z ekspozycją dymu papierosowego, czy nieprawidłowym oświetleniem i wentylacją w celi. Jakkolwiek zatem sąd nie kwestionuje, że zgłaszane przez powoda dolegliwości faktycznie u niego zaistniały, to na obecnym etapie nie sposób łączyć ich z jego pobylem w pozwanej jednostce, tym bardziej iż od tej chwili do czasu zainicjowania przedmiotowego postępowania upłynęły 3 lata. Ponadto przebywanie przez powoda w celach dla osób niepalących, spełniających normy określające prawidłowe oświetlenie i wentylację nie mogły wywołać u niego żadnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

O kosztach zastępstwa procesowego na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika powoda orzeczono na podstawie § 6 pkt. 6 w zw. z § 2 ust. 1, 2, 3, par. 19 i 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 461) stosowanym na podstawie § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1801) w zw. z § 22 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).

W myśl par. 2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia zasądzając opłatę za czynności adwokata sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Paragraf 19 stanowi natomiast, iż koszty nieopłaconej pomocy pranej obejmują opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawki minimalnej oraz niezbędne udokumentowane wydatki adwokata.

Sąd nie dopatrył się podstaw do przyznania pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia w wysokości maksymalnej to jest 150% stawki minimalnej, gdyż ani nakład pracy pełnomocnika ani charakter sprawy, ani obszerność postępowania dowodowego nie uzasadniały przyjęcia, iż adwokatowi należna jest wynagrodzenie w stawce maksymalnej. Niedogodności komunikacji związane z osadzeniem powoda w zakładzie karnym i poniesione w związku z tym koszty adwokata zostały pełnomocnikowi zrekompensowane poprzez ich zwrot. Koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują bowiem także niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata ustanowionego z urzędu, w związku z czym Sąd przyznał ustanowionemu z urzędu zwrot poniesionych przez niego wydatków wg załączonego zestawienia.

Na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążono powoda kosztami procesu.

Charakter żądania zawartego w pozwie, jego znaczenie dla powoda oraz fakt, iż działał on w subiektywnym przekonaniu o zasadności swojego żądania, stanowią zdaniem Sądu, szczególne okoliczności, które umożliwiają nie

obciążanie go kosztami, pomimo przegranej. Na powyższe zwrócił także uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19 października 2012 roku (sygn. akt V CZ 43/12, Lex nr 1243106), który stwierdził iż do wypadków szczególnie uzasadnionych w rozumieniu art. 102 k.p.c. można zaliczyć także sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu sądu.

Za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiała także sytuacja życiowa i majątkowa powoda, który jako osoba przebywająca w warunkach izolacji penitencjarnej nie ma realnych możliwości uiścić kosztów procesu.

S.S.O. Małgorzata Pilarczyk